

4. kolokvij

Metalurška tehnologija, Geotehnologija in Rudarstvo, Visokošolski Strokovni Študij

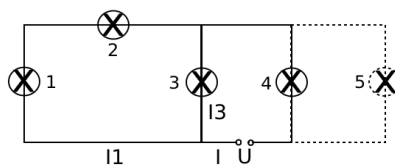
04.06.2009

a = zadnje tri števke, b = zadnji dve števki, c = zadnja številka vpisne številke.

1. naloga: $u=10+c$, $r=7+\frac{b}{10}$,
2. naloga: $h=10+c$, $d=1+\frac{c}{5}$, $l=12+c$,
3. naloga: $v=400+b$, $z=3000+a$.

1. Žarnice 1, 2, 3 in 4 upornosti $r \Omega$ (podatek za posamezno žarnico) so z žicami zanemarljivo majhne upornosti povezane z izvorom napetosti $U=u$ V.

- a) Z upornikom kolikšne nadomestne upornosti lahko nadomestimo žarnici 1 in 2? (0.25)
- b) Kolikšni so tokovi I , I_1 in I_3 ? (0.5)
- c) Za koliko % se spremeni tok I , če v vezje priključimo še žarnico 5 upornosti r , kot prikazuje skica? (0.25)

2. Na dnu akvarija s steklenimi stenami debeline h cm gori majhna lučka. Lučka je d m oddaljena od notranje stene akvarija in oddaja svetlobo v vse smeri.

- a) Pod kolikšnim kotom skozi stekleno steno potujejo žarki, ki po vodi potujejo pod kotom $\alpha=30^\circ$? Kolikšno pot ti žarki opravijo v stekleni steni? (0.5)
  - b) Pod kolikšnim kotom α po vodi potujejo žarki, ki iz akvarija potujejo pod kotom $\beta=20^\circ$ glede na vertikalo? (0.5)
  - c) Dodatno vprašanje: pod kolikšnim najmanjšim kotom α glede na vertikalo po vodi potujejo žarki, ki prodrejo iz steklene stene akvarija? *Namig: totalni odboj.* (0.25)
- Lomni količnik stekla znaša 1.5, lomni količnik vode znaša 1.33.

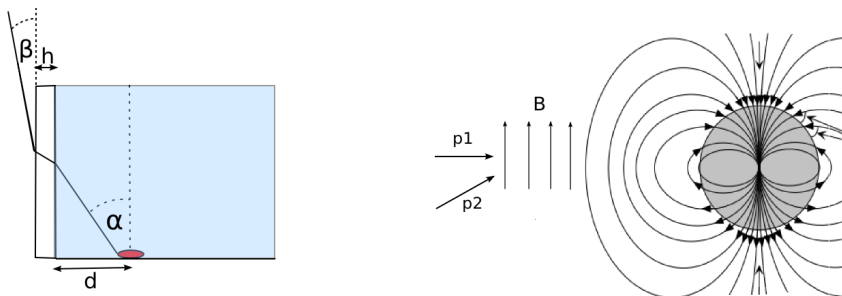
3. Protoni sončevega vetra s hitrostjo v km/s priletijo v Zemljino magnetno polje v območju notranjega van Allenovega pasu z km nad površjem Zemlje, kot prikazuje skica.

- a) Kolikšna sila (velikost) deluje na vsakega izmed protonov (p_1), ki v Zemljino magnetno polje priletijo v smeri pravokotni na silnice magnetnega polja v višini magnetnega ekvatorja? Kolikšna sila deluje na vsakega od protonov (p_2), ki v magnetno polje višini magnetnega ekvatorja priletijo tako, da smer njihove hitrosti z magnetnim poljem oklepa kot $\alpha = 60^\circ$? (0.75)
- b) Oцени, po kolikšnem radiju začnejo krožiti protoni p_1 . (Privzemi, da je velikost hitrosti in gostote magnetnega polja konstantna.) (0.25)

Gostoto magnetnega polja oceni iz enačbe odvisnosti velikosti gostote magnetnega polja od razdalje r od centra Zemlje ¹:

$$B = \left(\frac{R}{r}\right)^3 g_0,$$

kjer je $R=6400$ km radij Zemlje, $g_0=30 \cdot 10^{-6}$ T.

¹Vir: W. Lowrie, *Fundamentals of Geophysics*, Cambridge University Press, 1997). Opomba: enačba velja le približno, v višini magnetnega ekvatorja in za razumne vrednosti r .

